

اردشیر بابکان

به روایت تاریخ

www.ketab.ir

تألیف

دکتر حمیدرضا صفاکیش

عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی

سرشناسه	: صفا کیش، حمیدرضا، ۱۳۳۷ -
عنوان و نام پدیدآور	: اردشیر بابکان به روایت تاریخ/ تالیف حمیدرضا صفاکیش؛ به کوشش علی اکبرپور.
مشخصات نشر	: تهران: نشر مهاجر، ۱۳۹۷.
مشخصات ظاهری	: ۳۲۰ ص: مصور.
شابک	: ۹۷۸-۹۶۴-۲۲۵-۱۹۵-۷
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه
موضوع	: ایران -- تاریخ - ساسانیان، ۲۲۶ - ۶۵۱ م.
موضوع	: Iran -- History -- Sassanids, ۲۲۶-۶۵۱
موضوع	: اردشیر ساسانی، شاه ایران
موضوع	: ایران - شاهان و فرمانروایان -- سرگذشتنامه
موضوع	: Iran -- Kings and rulers -- Biography
شناسه افزوده	: اکبرپور، علی، ۱۳۶۴ -
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۷ الف۷ص/ ۴۲۴ DSR
رده بندی دیویی	: ۹۵۵/۰۳۱۱
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۲۹۹۷۱۵

www.ketab.ir

اردشیر بابکان به روایت تاریخ

نویسندگان: دکتر حمیدرضا صفاکیش

♦ چاپ سوم: ۱۴۰۱

♦ تیراژ: ۲۰۰ نسخه

♦ لیتوگرافی: کارا

♦ چاپ صحافی: هوران

♦ قیمت: ۱۲۰۰۰ تومان

♦ شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۲۲۵-۱۹۵-۷

♦ ISBN: ۹۷۸,۹۶۴,۲۲۵,۱۹۵,۷

♦ نشانی: خیابان انقلاب، خیابان فخر رازی، بن بست نیکپور، پلاک ۵
 تلفن: ۶۶۹۵۲۲۰۰، ۶۶۴۱۰۰۳۶، نمابر: ۶۶۹۵۲۱۹۹

فهرست مطالب

عنوان صفحه

سخن آغازین	۹
درآمد	۱۱
بررسی منابع و مأخذ	۱۳
فصول کتاب	۱۶

فصل اول

۱-۱- اوضاع ایران پیش از ساسانیان	۲۳
نگاهی به سرزمین فارس	۲۳
۱-۲- اصطخر	۳۰

فصل دوم

۱-۲- اشکانیان	۴۷
۲-۲- اشکانیان سرآغاز ملی‌گرایی	۵۹
۳-۲- رفتار اشکانیان با مذاهب مختلف و تأثیر آنان بر ادیان و کتب مقدس	۶۲
۴-۲- پایان کار اشکانیان	۶۹
۲-۵- سخن آخر	۷۴

فصل سوم

۱-۳- روی کار آمدن ساسانیان	۸۱
ساسان و داستان روی کار آمدن اردشیر	۸۱

- ۸۷..... ۲-۳- ظهور اردشیر و پادشاهی او
- ۱۰۲..... ۳-۳- مرگ اردوان و پایان کار اشکانیان
- ۱۰۴..... ۴-۳- نامه اردوان در پاسخ به اردشیر
- ۱۱۳..... ۵-۳- خاندان‌های هفتگانه
- ۱۲۷..... ۶-۳- تاریخ روی کار آمدن ساسانیان و مدت حکومتشان

فصل چهارم

- ۱۳۵..... ۱-۴- لشکرکشی‌های اردشیر
- ۱۳۶..... ۲-۴- اردشیر در شرق
- ۱۴۰..... ۳-۴- اردشیر در غرب و بین‌النهرین
- ۱۴۰..... روم
- ۱۴۴..... ارمنستان
- ۱۴۸..... بین‌النهرین
- ۱۴۹..... حیره
- ۱۵۶..... یمن
- ۱۵۷..... پالمیر (تدمر)
- ۱۵۸..... هتره (الحضر)

فصل پنجم

- ۱۷۱..... ۱-۵- جایگاه واسپوهران و سنت جانشینی
- ۱۸۲..... ۲-۵- پایان زندگی اردشیر

فصل ششم

- ۱۸۹..... ۱-۶- اقدامات اردشیر بابکان
- ۱۹۱..... ۲-۶- ایجاد مناصب و طبقات
- ۱۹۸..... ۳-۶- اقدامات اردشیر در مذهب
- ۲۰۷..... اوستا و جمع‌آوری آن
- ۲۱۲..... ۴-۶- گسترش علوم در زمان اردشیر و کتاب‌های منسوب به او
- ۲۱۵..... ۵-۶- ارگبندی
- ۲۱۸..... دیگر مناصب لشکری
- ۲۲۰..... ۶-۶- اقدامات اردشیر در زمینه دریانوردی و کشتیرانی

- ۲۲۲ ۷-۶- اردشیر بابکان و موسیقی
- ۲۲۳ ۸-۶- اردشیر بابکان و نوروز
- ۲۲۶ ۹-۶- نیواردشیر (تخته‌نرد)

فصل هفتم

- ۲۳۱ ۱-۷- آثار به‌جامانده از اردشیر
- ۲۳۱ ۲-۷- شهرهای اردشیر ساخته
- ۲۳۴ ۳-۷- نگاهی به پدید آمدن شهرهای اردشیر کرت در منابع مختلف
- ۲۳۴ اردشیر خوره (گور) و طربال
- ۲۳۷ وه اردشیر (سلوکیه)
- ۲۳۹ مدائن
- ۲۴۰ اسفانبهر
- ۲۴۰ کوچسفهان
- ۲۴۰ میشان
- ۲۴۱ اهواز
- ۲۴۱ بهرسیر
- ۲۴۱ بوشهر (بوخت اردشیر)
- ۲۴۲ کرمان
- ۲۴۲ بردسیر
- ۲۴۴ ۴-۷- آتشکده‌های اردشیر
- ۲۴۶ آتشکده اصفهان
- ۲۴۷ آتشکده بهرام
- ۲۵۰ ۵-۷- نقش برجسته‌های اردشیر بابکان
- ۲۵۰ نقش برجسته پل فیروز آباد
- ۲۵۱ نقش برجسته نبرد سواره در فیروز آباد
- ۲۵۳ اردشیر در نقش رجب
- ۲۵۵ اردشیر در نقش رستم
- ۲۵۸ نقش برجسته اردشیر در سلماس
- ۲۵۹ ۶-۷- معماری اردشیر

سخن آغازین

نخستین سخن چون گشایش کنم

جهان آفرین را ستایش کنم

سپاس خداوند قدیم را سزاست که هستی اش را آغازی نیست، جاودان است و از این رو ماندنش را پایانی نیست و بودنش را فرجام.

پادشاهی راستین است و بر این پایه خردها ژرفای گوهرش را چنان که هست، نتوانند یافت. تواناست و از این رو همه آنچه در کیهان است، پرتوی از توانایی بیکبرانه اوست. بری از دگرگونی است. پس از او جز او نتواند رسید. هرچه هست هموست.

گرداننده آفرینش، هر که را بخواهد سروری دهد و از هر که بخواهد آن را بازستاند. هر که را بخواهد گرمی دارد و هر که را خواهد خوار. نیکی در دست اوست و او بر هر کاری تواناست. نابودکننده روزگاران دیرین و مردمان پیشین است. هر برج و بارو و دژی که برافراشتند، ایشان را در برابر قدرت او پناه نداد. سود و زیان به فرموده اوست و آفرینش همه اوست. بزرگ‌خدایی که پروردگار جهانیان است. او را بر بخشایشهایی که ارزانی فرموده، ستایش میکنیم و برای بهره ای که به هریک از مردم بخشیده، گرمی می‌داریم.

کسانی که هرگز به نسل گذشته فکر نمی‌کنند به نسل آینده هم

توجه نخواهند کرد. (ادموند برک، ۱۹۷۰)